การศึกษาดูงานด้านการจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ในสวิตเซอร์แลนด์และเยอรมนี*

A Survey of Electronic Library Management in Switzerland and Germany

ปราณี อัศวภูษิตกุล**

Pranee Asvapoositkul

สาระสังเขป

การจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งสารสนเทศภายในห้องสมุดและสารสนเทศที่อยู่ภายนอกห้องสมุดให้อยู่ในรูปแบบดิจิตอล ตลอดจนมีการออกแบบระบบการเข้าถึงสารสนเทศเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้เป็นสำคัญ ดังเช่นที่ บิบลิโอเทคเซอร์วิสเซนทรุม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ส่วนห้องสมุดอื่น ๆ ก็อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล และหอจดหมายเหตุดิจิตอล ในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ จากการศึกษาและดูงานเกี่ยวกับการจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์บางแห่งในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่า รัฐบาลควรสนับสนุนในด้านการเพิ่มงบประมาณให้ห้องสมุดและสถาบันบริการสารนิเทศ การพัฒนาบุคลากรห้องสมุดทุกประเภท และการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้มากขึ้น สถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อผลิตบรรณารักษ์ที่มีความสามารถในการจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ได้

Abstract

Electronic library management is an organized and managed information inside the library and outside the library in digital form. And, designed for the benefit of particular user population structure to facilitate access to its contents like the Bibliotheksservice-Zentrum in Germany. Other libraries are organized in electronic library for example, the Abbey Library

---

* การศึกษาดูงานครั้งนี้ได้รับทุนระยะสั้น จากฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีงบประมาณ 2546

** อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

of St.Gall and Swiss Federal Archive in Switzerland. In my opinion, from education and observation about some electronic library management in Switzerland and Germany compared with electronic library management in Thailand, the government should support the increased budget for library and information service institutions, personnel development and resource sharing. Schools of library and information science should develop and revise curriculum to create librarians who can manage electronic library.

ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในโลกปัจจุบันมีผลกระทบต่อการจัดการห้องสมุด ห้องสมุดที่มีการจัดการดังรูปแบบในอดีตมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาแนวคิดการจัดการในรูปแบบใหม่ โดยมุ่งเน้นการจัดการและบริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบผสมผสานเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการสารสนเทศทั้งที่เป็นสารสนเทศภายในห้องสมุดและสารสนเทศภายนอกห้องสมุด ที่เรียกว่า "ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Library หรือ E-Library)"

การนิยามความหมายของห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์นั้น ได้มีผู้นิยามความหมายไว้หลากหลาย เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ห้องสมุดที่มีการจัดการโดยบุคลากรของห้องสมุด ในการเข้าถึงบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุด และเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป ประกอบด้วยกระบวนการจัดการตั้งแต่การคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ การควบคุมทางบรรณานุกรม แหล่งที่เก็บสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ การเข้าถึงสารสนเทศ การบริการสารสนเทศ และการบำรุงรักษาสารสนเทศ (http://www.rmicanada.com/seminar/internetpres/sld017.htm)

สถาบันนานาชาติเพื่อการวิจัยทางห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (International Institute for Electronic Library Research) ระบุว่า ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์หรือห้องสมุดดิจิตอล (Electronic Library or Digital Library) หมายถึง การจัดการทรัพยากรสารสนเทศจากสื่อทั้งหลายให้อยู่ในรูปแบบดิจิตอล มีการออกแบบการเข้าถึงสารสนเทศเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้ และมีเครื่องมือหรือวิธีการช่วยสืบค้นสารสนเทศในระบบเครือข่ายที่เชื่อมกันทั่วโลก (http://www.iielr.dmu.ac.uk/Documents/defin.htm)

สรุปได้ว่าห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์หมายถึง ห้องสมุดที่มีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศทั้งที่เป็นสารสนเทศภายในห้องสมุดและสารสนเทศภายนอกห้องสมุด มีการดำเนินการโดยบุคลากรของห้องสมุด และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการด้วย

ปัจจุบันห้องสมุดหลายแห่งทั่วโลกมีการจัดการห้องสมุดในรูปแบบที่เรียกว่า ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจัดการสารสนเทศในห้องสมุดทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหอสมุดแห่งชาติ (National Library) ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (Academic Library) ห้องสมุดโรงเรียน (School Library)

ห้องสมุดเฉพาะ (Special Library) และห้องสมุดประชาชน (Public Library) ในบทความนี้ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงเฉพาะการจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์บางแห่งและบางประเภทในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Switzerland หรือเรียก Confoederatio Helvetica อักษรย่อเขียนว่า CH คำว่า Confoederatio มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า Confederation ส่วนคำว่า Helvetica มาจากคำในภาษาลาตินคือคำว่า Helvetier ซึ่งเป็นชื่อที่ใช้เรียกชนพื้นเมืองดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ก่อนที่จะมาเป็นประเทศสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ดังในปัจจุบัน) และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Germany) เท่านั้น

หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss National Library)

หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์เป็นสถาบันบริการสารสนเทศสำหรับบุคคลทั่วไป โดยไม่จำกัดเพศ วัย ระดับการศึกษา เชื้อชาติ และศาสนา นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการรวบรวม อนุรักษ์และเผยแพร่สื่อสารสนเทศทุกประเภทที่ผลิตขึ้นภายในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ตลอดจนสื่อสารสนเทศที่ผลิตโดยชาวสวิตภายนอกสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ สื่อสารสนเทศดังกล่าวประกอบด้วย ต้นฉบับตัวเขียน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อที่บันทึกในรูปแบบดิจิตอล รูปภาพ ตลอดจนสื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ

ปัจจุบันหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์มีสื่อสารสนเทศประเภทเอกสารประมาณ 3,500,000 รายชื่อ หนังสือประมาณ 2,500,000 รายชื่อ วารสารประมาณ 500,000 ฉบับ ภาพแกะสลัก ภาพถ่าย ภาพพิมพ์ และแผนที่ ประมาณ 500,000 ภาพ โน้ตดนตรีประมาณ 50,000 แผ่น สื่อโสตทัศนูปกรณ์และสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ประมาณ 10,000 รายชื่อ สื่อสารสนเทศทั้งหมดนี้รวบรวมและจัดเก็บอยู่ที่ชั้นใต้ดินลึกลงไปจำนวน 7 ชั้น ของอาคาร หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ และถ้านำสื่อสารสนเทศทั้งหมดของหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์มาจัดเรียงบนชั้นติดต่อกัน จะได้ระยะทางยาวมากกว่า 70 กิโลเมตร หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ มีสารสนเทศเพิ่มขึ้นประมาณ 55,000 รายการ/ปี

การลงรายการและบรรณานุกรม (Catalogues and Bibliographies)

การลงรายการและบรรณานุกรมของสื่อสารสนเทศทุกประเภทของหอสมุดแห่งชาติสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ มีการบันทึกในรูปแบบดิจิตอล (Digitized Catalogues) ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศของหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ได้โดยผ่านระบบออนไลน์ (Online Catalogue) ที่มีชื่อว่า "เฮลเวททิแคท (Helveticat)" ซึ่งเฮลเวททิแคทนี้ก็คือชื่อที่ใช้เรียกบรรณานุกรมแห่งชาติและบรรณานุกรมสื่อสารสนเทศพิเศษ (National Bibliography and Specialized Bibliographies)

นอกจากนี้หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ยังรวบรวมสหรายการของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss Union Catalogue) ซึ่งเป็นสหรายการเอกสารของต่างประเทศ เอกสารที่ผลิตขึ้นในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ที่ถูกตีพิมพ์ก่อนปี ค.ศ. 1900 ซึ่งจัดเก็บอยู่ตามห้องสมุดต่าง ๆ จำนวนประมาณ 5,200,000 รายการ และสหรายการวารสารของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss Union Catalogue of Serials) ซึ่งรวบรวมรายชื่อวารสารไว้ประมาณ 170,000 ชื่อเรื่อง จากห้องสมุดในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์จำนวน 630 แห่ง

ประวัติของหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

ในปี ค.ศ. 1894 รัฐสภาของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์อนุมัติให้ก่อตั้งหอสมุดแห่งชาติสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

ค.ศ. 1931 ย้ายที่ทำการหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์มายังอาคารที่ทำการปัจจุบันบนถนนฮัลวุลชตราเซ่อ (Hallwylstrasse) ในกรุงแบร์เน่อ (Berne) ซึ่งเป็นเมืองหลวง

ค.ศ. 1989 หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ถูกรวมเข้ากับสำนักงานวัฒนธรรมของสมาพันธรัฐ (Federal Office of Culture) และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss National Museum)

ค.ศ. 1990 หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ มีการปรับปรุงองค์กรโดยนำระบบการจัดการอัตโนมัติและการบริการที่ดีขึ้นมาใช้ (Reorganization for an Automated Management System and Enhanced Services-RAMSES)

ค.ศ. 1992 มีการใช้พระราชบัญญัติหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ฉบับใหม่

ค.ศ. 1993 เริ่มใช้ระบบห้องสมุดวีทีแอลเอส (Virginia Tech Library System-VTLS)

ค.ศ. 1994 เริ่มใช้การสืบค้นรายการทางออนไลน์ (Online Public Access Catalogue-OPAC)

ค.ศ. 1997 เริ่มให้บริการยืมในระบบอัตโนมัติ และมีการสร้างห้องเก็บหนังสือชั้นใต้ดินใหม่

ปัจจุบันหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ทันสมัย มีการให้บริการสารสนเทศสู่สาธารณะอย่างกว้างขวางด้วยสารสนเทศจำนวนมากที่รวบรวมไว้ที่ชั้นใต้ดิน การจัดนิทรรศการด้านวัฒนธรรมและสิ่งพิมพ์ของประเทศอื่น ๆ การสร้างเว็บไซต์ การฝึกอบรมวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของหอสมุดแห่งชาติ ตลอดจนมีการวางระบบป้องกันอัคคีภัยและอุทกภัยสำหรับตัวอาคารอย่างดีเยี่ยม

โครงการในอนาคตของหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

ในอนาคตอันใกล้นี้ หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ มีโครงการนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (Systematic Computerisation of Acquisitions) การจัดหาสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Publications) การจัดการแปลงสารสนเทศให้อยู่ในรูปไมโครฟิล์มและระบบดิจิตอลเพื่อประหยัดพื้นที่ การลดความเป็นกรดในสื่อสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ การใช้อินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพดีขึ้น การกำหนดให้มีการบังคับใช้กฎหมายในระดับประเทศเกี่ยวกับจำนวนสื่อสารสนเทศที่ผู้ผลิตต้องจัดส่งให้กับหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ เนื่องจากสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ มีการปกครองที่แตกต่างจากประเทศอื่น คือ การปกครองแบบสมาพันธรัฐ กล่าวคือ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ประกอบด้วยรัฐหรือที่เรียกว่าคันโทน (Cantons) จำนวน 23 คันโทน คือ ซูริค (Zurich) เบอร์น/แบรเน่อ (Bern/Berne) ลูเซิน (Luzern) อูริ (Uri) ชวุลซ์ (Schwyz) อนเท่อวัลเดน (ออปวัลเดน/นิดวัลเดน) (Unterwalden (Obwalden/Nidwalden)) กลารุส (Glarus) ซูค (Zug) ไฟรบวล์ก/ไฟรบอล์ก (Freiburg/Fribourg) โซโลทอล์น (Solothurn) บาเซล (บาเซล ชตัดท์/บาเซล ลันท์) (Basel (Basel Stadt/Basel Land)) ชัฟเฮาเซ่น (Schaffhausen) อัพเพนเซล (อัพเพนเซล เอ้าเซ่อโฮเดน/อัพเพนเซล อินเน่อร์โฮเดน) (Appenzell (Appenzell Ausserhoden/Appenzell Innerrhoden)) ซัง กัลเลน (Sankt Gallen) เกราบุนเดน (Graübunden) อาร์เกา (Aargau) ทัวร์เกา (Thurgau) ทีซีโน (Ticino) เฟาวท์ (Vaud) ฟาไลทซ์/วาลล์ลีส (Valais/Wallis) นอยชาเทล (Neuchatel) เจเนฟว์ (Genève) ยูรา (Jura) แต่ละคันโทนมีอำนาจอิสระปกครองรัฐของตน มีกฎหมายของตนเอง ดังนั้นหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ จึงต้องการผลักดันให้มีการใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดส่งจำนวนสื่อสารสนเทศให้กับหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ให้เหมือนกันทั้งประเทศ

นอกจากนี้หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ยังมีบทบาทในการเป็นหอจดหมายเหตุสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss Federal Archive-SFA) ด้วย หอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1990 โดยนักประพันธ์ชาวสวิตชื่อฟรีดริช ดัวเรนมัท (Friedrich Durrenmatt) ได้มอบมรดกที่เป็นที่ดินของเขาให้กับสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องใช้เพื่อการก่อสร้างเป็นหอจดหมายเหตุ

ของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์เท่านั้น หอจดหมายเหตุแห่งนี้ได้ดำเนินการเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 มกราคม ค.ศ. 1991 หลังการตายของฟรีดริช ดัวเรนมัท เพียง 1 เดือน เท่านั้น

หอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ มีบทบาทในการรวบรวม เผยแพร่ และอนุรักษ์เอกสารของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ใน 4 ภาษา ซึ่งถือว่าเป็นภาษาราชการ ประกอบด้วยภาษาเยอรมนี (German) มีประชาชนใช้มากที่สุดประมาณ 72 เปอร์เซ็นต์ ภาษาฝรั่งเศส (French) มีประชาชนใช้รองลงมาประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ภาษาอิตาเลียน (Italian) มีประชาชนใช้ประมาณ 6 เปอร์เซ็นต์ และภาษาโรมาทซ์หรือภาษาแรทโทโรมานิก (Romansh or Rhaeto-Romanic) ซึ่งจัดว่าเป็นภาษาพื้นเมืองโบราณ มีประชาชนใช้ประมาณ 1 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ที่เหลือเป็นภาษาถิ่น

ปัจจุบันหอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ได้รวบรวมผลงานที่เป็นมรดกของบุคคลสำคัญ ๆ ของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ไว้ อาทิเช่น ผลงานของฟรีดริช ดัวเรนมัท (Friedrich Durrenmatt) ไบรทซ์ เซนดร้าส์ (Blaise Cendrars) แฮร์มัน เฮสเซ่อ (Hermann Hesse) แพททรีเซีย ไฮส์สมิทท์ (Patricia Highsmith) อันดรีย์ เพียร์ (Andri Peer) จีโอแวนนี โอเรลลี (Giovanni Orelli) อันเน่อมารีอา ชวาสเซ่นบัคก์ (Annemarie Schwarzenbach) ไรเน่อ มารีอา ริลเกอร์ (Rainer Maria Rilke) คาลล์ ชปิตเทอเร่อ (Carl Spitteler) และแดเนียล สปอร์รีย์ (Daniel Spoerri)

นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมภาพ (The graphic collection) ที่มีคุณค่าตั้งแต่ศตวรรษที่ 17-ศตวรรษที่ 20 ตลอดจนไปรษณียบัตร (Postcards) ใบแจ้งความสำหรับปิดประกาศต่าง ๆ (Posters) หนังสือภาพลายเส้น (Books with original graphic material) หนังสือที่เย็บเล่มด้วยมือ (Books with hand-bound volumes)

สื่อสารสนเทศทั้งหลายของหอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ผู้ใช้ที่สนใจสามารถติดต่อขอยืมไปใช้เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ได้ โดยมีเงื่อนไขการยืมดังต่อไปนี้

1. การติดต่อระหว่างหอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์กับผู้ยืม

ผู้ยืมสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุจะต้องติดต่อกลับมายังหอจดหมายเหตุทันทีหลังจากที่ได้รับสื่อสารสนเทศที่ทางหอจดหมายเหตุจัดส่งไปให้ ทั้งนี้จะต้องตรวจสอบก่อนว่าสื่อสารสนเทศดังกล่าวถูกต้องตรงกับรายการที่ผู้ยืมต้องการ โดยผู้ยืมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดส่งทั้งหมด กรณีที่สื่อสารสนเทศมีการถูกทำลาย ชำรุด สึกหรอ ผู้ยืมต้องแจ้งกลับมายังหอจดหมายเหตุทันที

2. ระยะเวลาการยืมสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

การยืมสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุ หอจดหมายเหตุจะจัดส่งสื่อสารสนเทศที่ผู้ยืมต้องการให้ล่วงหน้าก่อนกำหนดการใช้งานเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ และผู้ยืมจะต้องคืนสื่อสารสนเทศภายใน 2 สัปดาห์หลังเสร็จสิ้นการใช้งาน

3. ระเบียบปฏิบัติกรณีที่สื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุชำรุดหรือถูกทำลาย

กรณีที่สื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุชำรุดหรือถูกทำลาย ผู้ยืมต้องรีบแจ้งหอจดหมายเหตุทันที

พร้อมทั้งทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร บันทึกภาพสื่อสารสนเทศที่ชำรุดหรือถูกทำลาย และต้องชดใช้ค่าเสียหายสำหรับสื่อสารสนเทศรายการนั้น ๆ ด้วย

4. การส่งสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุกลับคืน

เมื่อหอจดหมายเหตุได้รับสื่อสารสนเทศกลับคืนจากผู้ยืม หอจดหมายเหตุต้องรีบตรวจสอบสื่อสารสนเทศดังกล่าวว่าได้รับกลับคืนถูกต้องทั้งจำนวนและอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ หลังจากนั้นต้องแจ้งข้อมูลกลับไปให้ผู้ยืมทราบโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ในการขนส่งสื่อสารสนเทศต้องมีการประกันการขนส่งด้วย

5. การเรียกเก็บสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุกลับคืน

หอจดหมายเหตุมีสิทธิในการเรียกเก็บสื่อสารสนเทศกลับคืนทันที กรณีที่สื่อสารสนเทศนั้น ๆ ชำรุดหรือสึกหรอ เพื่อนำกลับมาซ่อมแซมใหม่

6. การนำสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุไปจัดนิทรรศการซ้ำอีก

ผู้ยืมไม่มีสิทธิในการนำสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุไปจัดนิทรรศการซ้ำเกินระยะเวลาที่แจ้งไว้กับหอจดหมายเหตุ กรณีที่ต้องการขยายเวลาการจัดนิทรรศการต้องได้รับอนุญาตจากหอจดหมายเหตุก่อน

7. การเขียนข้อความ “อภินันทนาการ” ผู้ยืมต้องระบุข้อความว่า “อภินันทนาการจากหอสมุดแห่งชาติสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์” ในกรณีที่ยืมสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุไปจัดนิทรรศการ

8. สิทธิในการตรวจสอบ

หอสมุดแห่งชาติมีสิทธิในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่จัดนิทรรศการและสถานที่จัดเก็บนิทรรศการว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

9. ข้อตกลงในการจัดแสดงนิทรรศการ

กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อตกลงในการจัดนิทรรศการ ต้องกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนการเปลี่ยนแปลง

10. การบังคับใช้ในทางกฎหมายและการพิจารณาคดี

กรณีที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นระหว่างหอสมุดแห่งชาติกับผู้ยืมสื่อสารสนเทศของหอจดหมายเหตุ ให้พิจารณาภายใต้กฎหมายของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ และสามารถพิจารณาคดีได้ ณ กรุงเบิร์น

ปัจจุบันหอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ อยู่ระหว่างดำเนินการโครงการอี-เฮลเวททิก้า (Project E-Helvetica) โครงการนี้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 โดยตระหนักถึงความสำคัญของสื่อสารสนเทศสมัยใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง กฎหมาย การวิจัยในทุกสาขาวิชา ตลอดจนศาสตร์ทางด้านศิลปะ หอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ เป็นสถาบันบริการสารสนเทศอีกแห่งหนึ่งที่ตระหนักถึงความสำคัญในการนำสื่อสารสนเทศที่ทันสมัยมาจัดการในงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดเก็บ และการบริการสารสนเทศของหอจดหมายเหตุ ที่เรียกว่า “หอจดหมายเหตุดิจิตอล (Digital Archive)” โดยในอนาคตจะเน้นการให้บริการในรูปสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Publications)

สื่อสารสนเทศทางด้านจดหมายเหตุทั้งหมดจะถูกบันทึกลงในระบบฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นทางออนไลน์ (Online-Helvetica) การตกลงกับผู้จัดจำหน่ายสื่อสารสนเทศในเรื่องราคาสารสนเทศ ค่าจัดส่งสารสนเทศให้กับผู้ใช้โดยตรงในกรณีที่ผู้ใช้สืบค้นสารสนเทศออนไลน์ไปยังบริษัทผู้จัดจำหน่ายเอง โดยไม่ได้ผ่านหอจดหมายเหตุสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

ปัญหาสำคัญของโครงการอี-เฮลเวททิก้าที่ประสบอยู่ ณ ขณะนี้คือ ปัญหาด้านงบประมาณที่ต้องใช้เป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่องในการจัดการกับสื่อสารสนเทศในรูปแบบใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นสารสนเทศที่บันทึกในดิสเก็ต (Diskettes) ซีดี-รอม (CD-ROM) ดีวีดี (DVDs) ตลอดจนการออนไลน์เข้าไปสังพิมพ์สิ่งพิมพ์บนอินเทอร์เน็ต (Internet Publications) ซึ่งโครงการนี้บุคลากรของหอจดหมายเหตุ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ได้มีการประชุมกันและสรุปว่า หอจดหมายเหตุจะแก้ปัญหาดังกล่าวตามลำพังเพียงสถาบันเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องมีความร่วมมือกับสถาบันบริการสารสนเทศหลาย ๆ แห่ง ทั้งในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์และประเทศอื่น ๆ ด้วย (http://www.snl.ch/e/aktuell/co_front.htm)

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีซูริคแห่งสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss Federal Institute of Technology Zurich Library or Eidgenossische Technische Hochschule Zurich-ETH-Bibliothek)

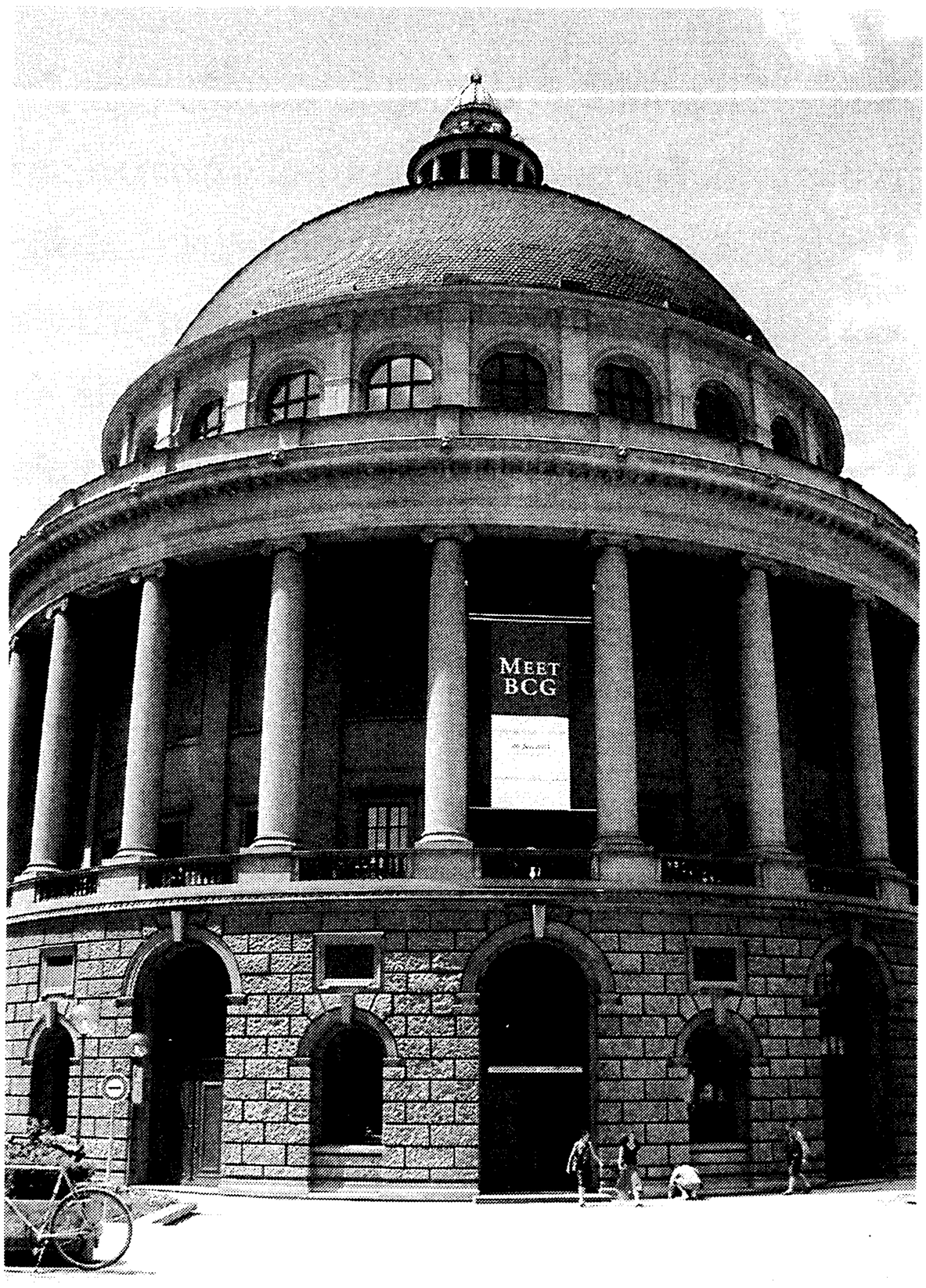

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีซูริคแห่งสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีซูริคแห่งสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุดของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1855 รวบรวมและให้บริการสารสนเทศเน้นเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (เกษตรศาสตร์และป่าไม้ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ชีววิทยา เคมี คอมพิวเตอร์ ธรณีวิทยา วิศวกรรมไฟฟ้า เทคโนโลยีการพลังงาน สิ่งแวดล้อมและการจราจร วัสดุศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมเครื่องกล ฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ สหวิทยาการ เศรษฐศาสตร์ กฎหมายและการเมือง มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มากกว่า 5,600,000 รายการ ทั้งในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ใช้สามารถเข้าสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศโดยการออนไลน์เข้าไปในเครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Network of Libraries and Information Centers in Switzerland-NEBIS Library Catalogue) ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีซูริคฯ มีรายการทรัพยากรสารสนเทศตั้งแต่ปี ค.ศ. 1976 ที่รวมอยู่ในเครือข่ายนี้ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases) มากกว่า 130 ฐานข้อมูล โดยจัดให้มีบริการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. บริการสืบค้นรายการวิทยานิพนธ์ออนไลน์ (Dissertations Online) ระดับปริญญาเอกของสถาบันเทคโนโลยีซูริคฯ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999

2. บริการสืบค้นรายการของสื่อการศึกษา (Educational Materials) ได้แก่ เอกสารประกอบการบรรยายและแบบฝึกหัด ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนของอาจารย์

3. บริการสืบค้นรายการของรายงานการทดลองหรือการปฏิบัติงานของนักวิทยาศาสตร์ของสถาบันเทคโนโลยีซูริคฯ (Reports of the ETH Zurich)

4. บริการสืบค้นรายการของเอกสารการประชุมสัมมนา

5. บริการสืบค้นบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Journals) รูปแบบเต็มจากวารสารมากกว่า 6,000 รายชื่อ การสืบค้นบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถสืบค้นได้หลายวิธี เช่น การสืบค้นโดยใช้คำสำคัญ (Keyword) การสืบค้นจากชื่อวารสาร (List of Journals) การสืบค้นจากสำนักพิมพ์ (Publisher) ได้แก่ สำนักพิมพ์อคาเดมิค เพรส (Academic Press) แบล็คเวลล์ (Blackwell) เอลซีเวียร์ (Elsevier) คลูเวอร์ (Kluwer) สปริงเกอร์ (Springer) เป็นต้น นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันฯ เท่านั้นที่มีสิทธิในการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบเต็ม ผู้ใช้ทั่วไปสามารถเข้าไปดูได้เพียงรายการสารบัญวารสารเท่านั้น โดยการสืบค้นเข้าไปในเครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

6. บริการสืบค้นตำราอิเล็กทรอนิกส์ (E-Texts) มากกว่า 1,200 รายชื่อ ประกอบด้วยหนังสือ คู่มือ และหนังสืออ้างอิงที่สำคัญ ๆ ผู้ใช้ที่เป็นบุคลากรของสถาบันฯ สามารถออนไลน์เข้าไปสืบค้นตำราอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยตรงยังสำนักพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ซีอาร์ซี เพรส (CRC Press) คลูเวอร์ ออนไลน์ (Kluwer Online) คโนเวล อี-บุคส์ (Knovel E-Books) ไวเลย์ ออนไลน์ (Wiley Online) เป็นต้น

7. บริการสืบค้นแผนที่ออนไลน์ (Maps Online) ประมาณ 300,000 รายชื่อ

8. บริการสืบค้นนิทรรศการเสมือน (Virtual Exhibitions) ได้แก่ ภาพถ่าย และภาพวาดสิ่งประดิษฐ์คิดค้นหรือผลงานของนักวิทยาศาสตร์ นักประดิษฐ์คนสำคัญ ๆ ของโลก เช่น นิทรรศการเสมือนเกี่ยวกับประวัติการก่อสร้างทางรถไฟในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ นิทรรศการเสมือนเรื่องสุริยคราส นิทรรศการเสมือนผลงานของกาลิเลโอ กาลิเลอี (Galileo Galilei) เป็นต้น

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีซูริคฯ จัดหาสารสนเทศเข้าห้องสมุดประมาณ 50,000 รายการ/ปี ให้บริการสารสนเทศประมาณ 480,000 รายการ/ปี ให้บริการสำเนาเอกสารประมาณ 660,000 รายการ/ปี จากแบบฟอร์ม

คำร้องขอให้ทำสำเนาเอกสารประมาณ 106,000 ชุด โดยมีผู้ใช้บริการที่ลงทะเบียนอย่างเป็นทางการในการเข้าสืบค้นสารสนเทศจากเครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์จำนวนประมาณ 167,000 คน

การจัดองค์กร

การจัดองค์กรของห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีซูริคฯ แบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สำนักงานผู้อำนวยการ (Head Office)
2. แผนกต่าง ๆ 5 แผนก (Divisions) คือ
   - 2.1 แผนกบริการผู้ใช้ (User Services) ได้แก่ งานรับคำร้องขอยืมสารสนเทศ การจัดส่งสารสนเทศ
   - 2.2 แผนกพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (Collection Development) ได้แก่ งานจัดหาสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ การขอรับบริจาคและการแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ การทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การพิจารณาผู้มีสิทธิในการเข้าใช้เครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์
   - 2.3 แผนกกระจายงานสารสนเทศ (Decentralized Information Units) ได้แก่ งานทำรายการทรัพยากรสารสนเทศให้กับห้องสมุดคณะของสถาบันเทคโนโลยีซูริคฯ การประสานงานกับห้องสมุดคณะ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดคณะ
   - 2.4 แผนกบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Services) ได้แก่ งานดูแลระบบเครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ของห้องสมุดตลอดจนเป็นสำนักงานเครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ด้วย
   - 2.5 แผนกเอกสารพิเศษ (Special Collections) ได้แก่ งานเอกสารโบราณ งานดูแลหอจดหมายเหตุของสถาบันเทคโนโลยีซูริคฯ งานรูปภาพ งานแผนที่
3. งานอื่น ๆ ได้แก่ งานการตลาดและการประชาสัมพันธ์ งานบุคคล งานที่ปรึกษาโครงการพิเศษ

นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นภาคีห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Consortium of Swiss Academic Libraries) ด้วย (http://www.ethz.ch/default_en.asp)

ห้องสมุดกลางซูริค (Zentralbibliothek Zurich-ZBZ)

ห้องสมุดกลางซูริค

ห้องสมุดกลางซูริค ตั้งอยู่ที่เมืองซูริค ในคันโทนชตัดท์ (Kantons, Stadt) เป็นห้องสมุดที่เก่าแก่และมีประวัติการก่อตั้งมาแล้วยาวนานแห่งหนึ่งของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1629 ด้วยเงินทุนของพ่อค้าและปัญญาชนที่ตระหนักถึงความสำคัญที่ควรมีห้องสมุดในคันโทนชตัดท์

ต่อมาในศตวรรษที่ 18 ซูริคกลายเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงเมืองหนึ่งในยุโรป มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยพร้อม ๆ กับการก่อตั้งห้องสมุดของมหาวิทยาลัยขึ้นที่เมืองนี้ในปี ค.ศ. 1833 และในปี ค.ศ. 1835 ได้มีการรวมห้องสมุดคันโทนชตัดท์เข้ากับห้องสมุดมหาวิทยาลัย (Kantons, Stadt-und Universitatsbibliothek)

ในปี ค.ศ. 1994 อาคารห้องสมุดหลังใหม่เปิดให้บริการแก่ผู้ใช้ อาคารหลังใหม่นี้มีการก่อสร้างเชื่อมต่อกับตัวอาคารห้องสมุดหลังเดิม เป็นอาคารคอนกรีต 11 ชั้น (ลึกลงไปใต้ดิน 5 ชั้น) ใช้งบประมาณการก่อสร้างในขณะนั้นเป็นจำนวนเงินถึง 90,000,000 สวิตฟรังก์ (Swiss franc-Sfr.)

เวลาเปิดทำการ (Opening Times)

ห้องสมุดเปิดให้บริการแก่ผู้ใช้ตั้งแต่วันจันทร์-วันเสาร์ ในเวลาที่แตกต่างกันไปในแต่ละแผนก โดยแผนกบริการผู้ใช้ (ห้องอ่านหนังสือ และบริเวณที่ผู้ใช้ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นรายการสารสนเทศจากฐานข้อมูล) จะเปิดให้บริการนานกว่าแผนกอื่น ๆ คือตั้งแต่ 08.00 น.-20.00 น.

การลงทะเบียนและการยืม (Registration and Borrowing)

ผู้ใช้ที่มีสิทธิลงทะเบียนและยืมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดได้ ต้องมีอายุมากกว่า 16 ปี เป็นพลเมืองสวิต สามารถใช้ห้องสมุดได้โดยไม่ต้องชำระค่าบริการ ผู้ใช้สามารถลงทะเบียนได้ด้วยตนเองทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ที่ห้องสืบค้นรายการสารสนเทศ และจะได้รับบัตรสมาชิกหลังจากที่ได้ลงทะเบียนและระบบได้ตรวจสอบสถานภาพของผู้ใช้แล้วเท่านั้น สำหรับผู้ใช้ที่ไม่ใช่พลเมืองสวิต และมิได้พำนักอยู่ในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ต้องลงทะเบียนเป็นสมาชิกห้องสมุดแบบชั่วคราว และประกันการใช้ห้องสมุดเป็นจำนวนเงิน 100 CHF หรือ 100 สวิตฟรังก์ จึงจะได้รับบัตรสมาชิกชั่วคราว บัตรดังกล่าวสามารถใช้ยืมทรัพยากรสารสนเทศได้เช่นเดียวกับผู้ใช้ที่เป็นพลเมืองสวิต เมื่อผู้ใช้นำทรัพยากรสารสนเทศมาคืนห้องสมุดครบถ้วน ก็จะได้รับเงินประกันคืนทั้งหมด

ทรัพยากรสารสนเทศโดยทั่วไปสามารถยืมได้เป็นเวลา 1 เดือน และสามารถต่ออายุการยืมได้อีก 1 เดือน กรณีที่ไม่มีผู้ใช้คนอื่นต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ สำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่มีอายุมากกว่า 100 ปี ผู้ใช้ต้องติดต่อกับบรรณารักษ์ของห้องสมุดก่อน

ในการยืมทรัพยากรสารสนเทศ ผู้ใช้สามารถมายืมได้ด้วยตนเองที่ห้องสมุด หรือจะให้ห้องสมุดจัดส่งไปให้ก็ได้ โดยคิดค่าจัดส่งไปรษณียภัณฑ์ 8 สวิตฟรังก์/เล่ม

บริการตอบคำถาม (Reference Service)

ผู้ใช้ที่ต้องการสอบถามข้อมูลต่าง ๆ สามารถติดต่อบรรณารักษ์หรือนักเอกสารสนเทศได้ที่โต๊ะบริการตอบคำถาม (Information Desk) ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่

บริการสำเนาเอกสาร (Reprographics Service)

ผู้ใช้สามารถทำสำเนาเอกสารได้ด้วยตนเองจากเครื่องทำสำเนาเอกสารที่ตั้งอยู่ทุกชั้น โดยผู้ใช้ต้องแลกซื้อบัตรสำหรับทำสำเนาเอกสาร (Copy-Card) ในราคา 10 หรือ 20 สวิตฟรังก์ จากเครื่องจำหน่ายบัตร ต่อจากนั้นจึงนำบัตรดังกล่าวมาใช้กับเครื่องทำสำเนาเอกสาร

ทรัพยากร (Collections)

ห้องสมุดกลางซูริครวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคันโทนซูริค สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ตลอดจนผู้ผลิตสารสนเทศที่มีภูมิลำเนาในคันโทนนี้ ห้องสมุดมีจำนวนทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดประมาณ 4,390,000 รายการ 1 ใน 3 ของจำนวนทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

หนังสือและวารสาร	3,500,000	รายชื่อ
ต้นฉบับตัวเขียน	34,000	รายชื่อ
ภาพ	197,000	ภาพ
แผนที่	207,000	แผ่น
วัสดุย่อส่วน	510,000	รายการ
โสตวัสดุ	35,000	รายการ
โน้ตดนตรี	80,000	แผ่น
วารสารที่บอกรับเป็นตัวเล่ม	9,300	รายชื่อ
วารสารอิเล็กทรอนิกส์	4,200	รายชื่อ

(http://www.zb.unizh.ch/allgem/kennz.htm)

ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล (The Abbey Library of St.Gall)

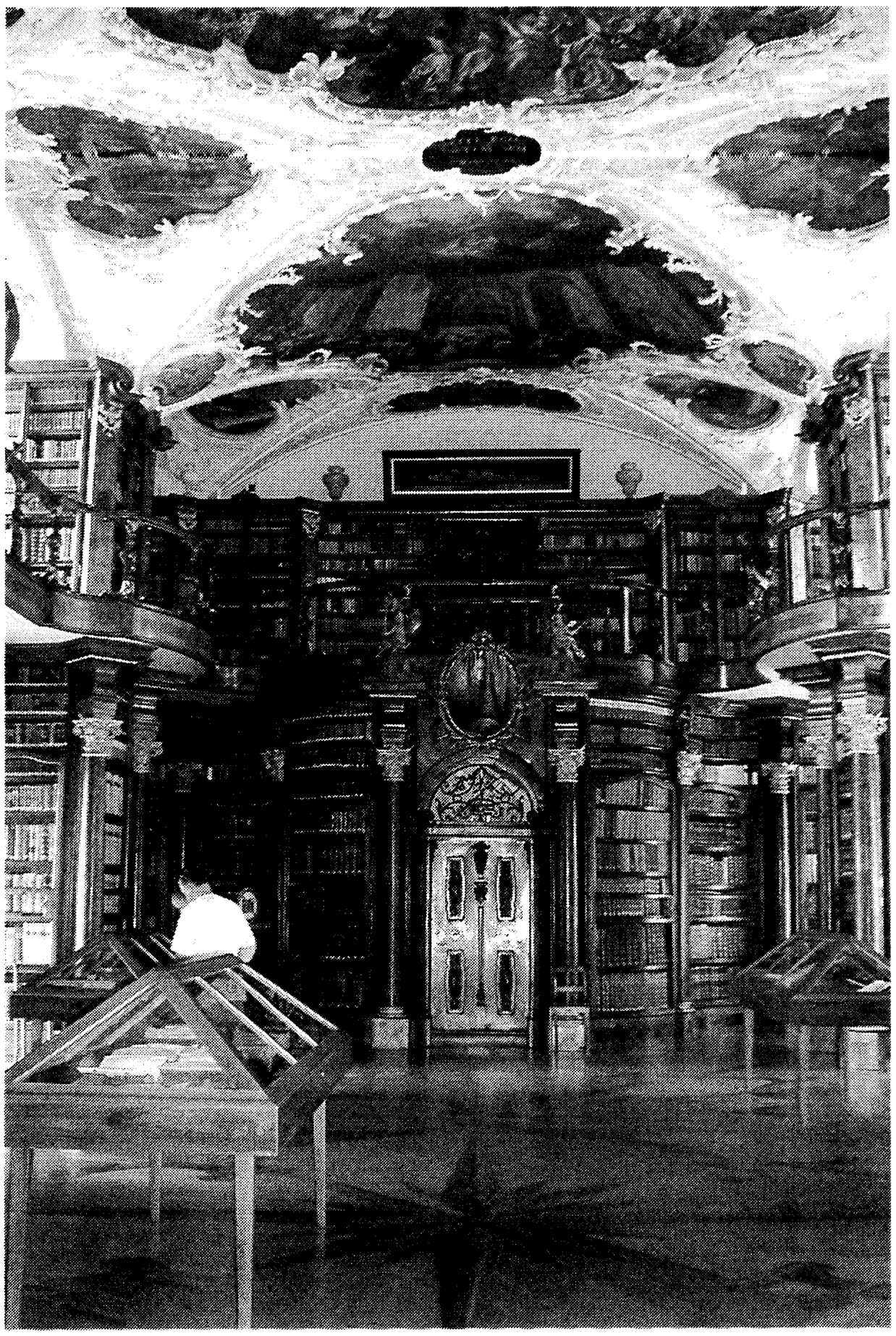

ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล

ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล ตั้งอยู่ที่รัฐซัง กัลเลน (Sankt Gallen or St.Gallen) เป็นห้องสมุดที่เก่าแก่ที่สุดในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ และเป็นห้องสมุดส่วนตัวของกษัตริย์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของโลก เก็บรวบรวมหนังสือหายาก (Rare Books) และต้นฉบับตัวเขียน (Manuscrips) ในสมัยกลาง บ่งบอกถึงพัฒนาการของสื่อสารสนเทศดังกล่าว และพัฒนาการของวัฒนธรรมยุโรปในศตวรรษที่ 18 จนถึงการยกเลิกระบบกษัตริย์ในปี ค.ศ. 1805

ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัลได้รับการบันทึกว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมแห่งหนึ่งของโลกจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural

Organization-UNESCO) เมื่อปี ค.ศ. 1983 สะสมต้นฉบับตัวเขียนในสมัยคาโรลินเจียนและออตโตเนียน (Carolingian and Ottonian) ตั้งแต่ศตวรรษที่ 8 ถึงศตวรรษที่ 11

หนังสือหายากและต้นฉบับตัวเขียนที่บันทึกลงบนหนังวัว (Parchment)

ปัจจุบันห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัลอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของรัฐซัง กัลเลน เป็นห้องสมุดเฉพาะเพื่อการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยกลาง (ค.ศ. 1100-ค.ศ. 1500) ความเชื่อทางศาสนา ตำราทางโหราศาสตร์ กฎหมาย การแพทย์ แผนที่ของโบสถ์ (Plan of St.Gallen Monastery) ซึ่งบันทึกลงบนหนังวัว

(Parchment) ในตอนต้นศตวรรษที่ 9 แผนที่ดังกล่าวเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวของห้องสมุดแห่งนี้ และมีมัมมี่จากทางตอนเหนือของอียิปต์อายุ 700 ปี ก่อนคริสตกาล ซึ่งห้องสมุดได้รับอภินันทนาการมาเมื่อศตวรรษที่ 19

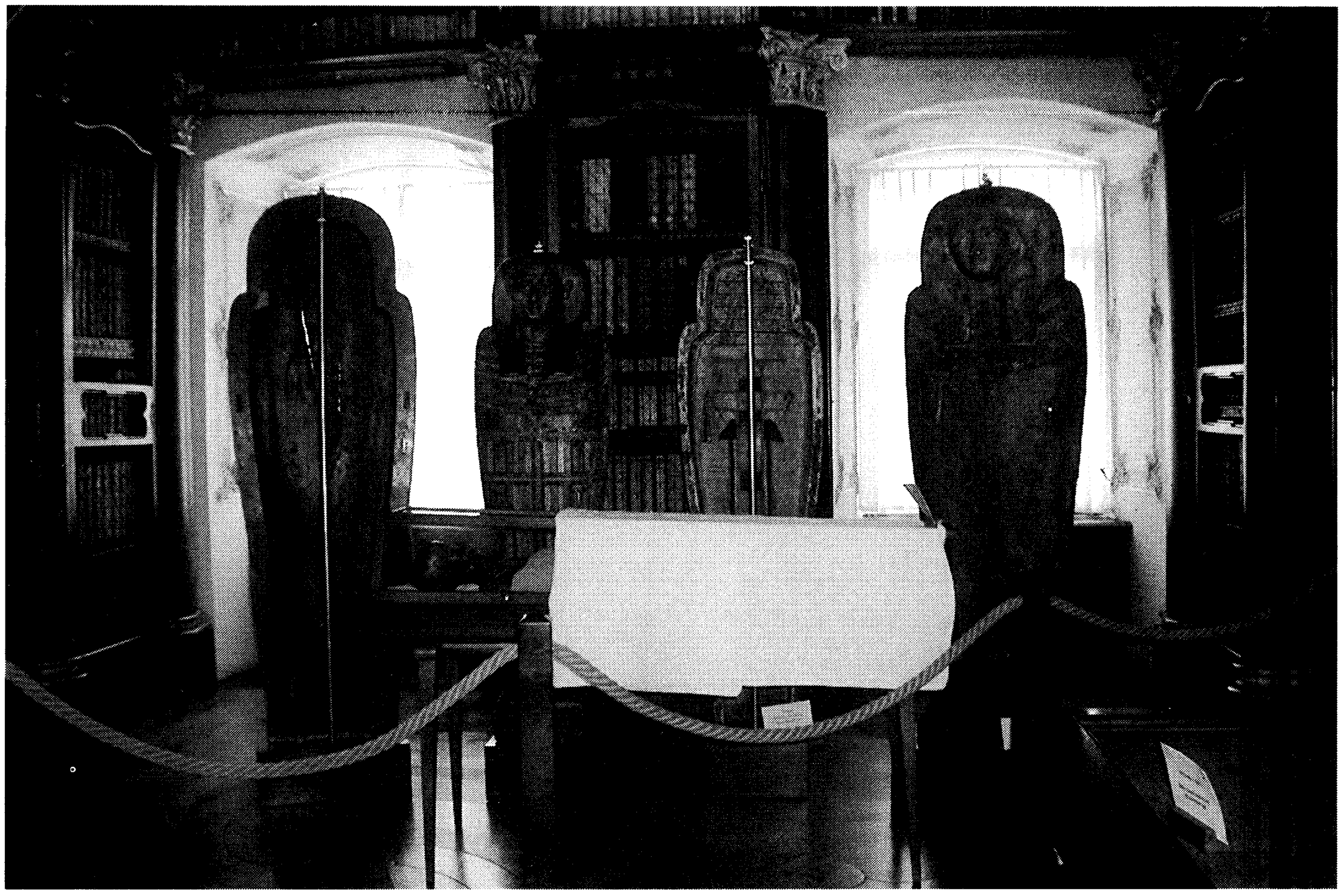

มัมมี่จากทางตอนเหนือของอียิปต์อายุ 700 ปี ก่อนคริสตกาล
ตั้งแสดงอยู่ภายในห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล

ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล นอกจากดำรงบทบาทฐานะที่เป็นห้องสมุดแล้ว ยังมีบทบาทฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ด้วย ในแต่ละปีจะมีประชาชนจากทั่วโลกเดินทางมาเยี่ยมชมห้องสมุดแห่งนี้ปีละประมาณ 100,000 คน เพื่อมาดูนิทรรศการและสถาปัตยกรรมห้องสมุดในสมัยบาโรก (Baroque Library) กล่าวได้ว่าแอปเบย์ของซังกัลเป็นห้องสมุดที่มีสถาปัตยกรรมสวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

ห้องสมุดเปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลาจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละเดือน วันเสาร์และวันอาทิตย์เปิดบริการเป็นบางฤดูกาล เนื่องจากสภาพภูมิอากาศ

หนังสือหายากและต้นฉบับตัวเขียนจำนวน 140,000 เล่ม ถูกจัดเก็บไว้ในตู้ไม้โบราณติดผนังห้องทั้ง 4 ด้าน ทั้งชั้นล่างและชั้นบนของตัวอาคารห้องสมุด จัดเรียงตามลำดับตัวอักษรของหัวเรื่องจาก A-Z และมีตัวเลขประกอบด้วย (http://www.st.gallen-bodensee.ch/sights/stib01e.htm)

เครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์

(Network of Libraries and Information Centers in Switzerland-NEBIS)

เครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ก่อตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดวิทยาลัย และศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์มากกว่า 60 แห่ง โดยมีจุดประสงค์เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฐานข้อมูลประกอบด้วยสารสนเทศที่เป็นหนังสือ วารสาร และสื่อไม่ตีพิมพ์ต่าง ๆ ผู้ใช้บริการสามารถออนไลน์เข้าไปสืบค้นข้อมูลได้ 3 ภาษาคือ ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมนี ภาษาฝรั่งเศส แต่การยืมทางออนไลน์จะให้บริการเฉพาะผู้ใช้บริการที่ได้ลงทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์แล้วเท่านั้น (http:// www.nebis.ch/index_e.html)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

(University of Konstanz Library, Germany)

บริเวณเคาน์เตอร์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าภายในห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1964 ก่อนที่มหาวิทยาลัยจะเปิดทำการล่วงหน้า 2 ปี ห้องสมุดแห่งนี้รวบรวมสื่อสารสนเทศทุกประเภท ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นฐานข้อมูลของห้องสมุดที่มีชื่อว่าโคอาล่า (KOALA) ได้ในระบบออนไลน์ นอกจากนี้ห้องสมุดยังเปิดให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง มีจำนวนที่นั่งอ่านประมาณ 700 ที่นั่ง

การจัดองค์กร (Organization)

การจัดองค์กรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์แบ่งเป็น 5 แผนกใหญ่ ๆ ดังนี้

1. แผนกบริการผู้อ่าน (Readers' Services Department)

แผนกนี้ให้บริการผู้ใช้ในด้านการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลโคอาล่า ฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม และอินเทอร์เน็ตตลอด 24 ชั่วโมง ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศได้ทั้งจากภายในห้องสมุดและการออนไลน์จากภายนอกห้องสมุด ผู้ใช้สามารถตรวจสอบได้ว่าทรัพยากรสารสนเทศที่ตนต้องการมีอยู่ที่ห้องสมุดหรือไม่ ตรวจสอบสถานภาพการยืมของตน และทำรายการยืมหรือจองทรัพยากรสารสนเทศได้ด้วยตนเอง

2. แผนกดำเนินการหนังสือ (Book Processing Department)

แผนกนี้ทำหน้าที่บันทึกรายการสื่อสารสนเทศทุกประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ลงในฐานข้อมูลสหรายการของภาคีห้องสมุดภาคตะวันตกเฉียงใต้ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (The Union Catalogue of the South-West German Library Consortium-SWB) และทำสำเนาหรือถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (Download) ลงฐานข้อมูลโคอาล่าทุกวัน

ผู้ใช้สามารถตรวจสอบได้ว่าสื่อสารสนเทศที่ตนต้องการ ห้องสมุดกำลังดำเนินการอยู่ในขั้นตอนใด และผู้ใช้จะสามารถยืมได้เมื่อไร วารสารกำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการสั่งซื้อหรือไม่ วันที่ห้องสมุดได้รับวารสาร วันที่ส่งวารสารไปเย็บเล่ม ผู้ใช้จะยืมได้เมื่อไร ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับราคาวารสาร สำนักพิมพ์ เป็นต้น

3. แผนกนวัตกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Innovation Department)

แผนกนี้มีหน้าที่พัฒนาและนำเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการห้องสมุด เป็นศูนย์กลางในการจัดการฐานข้อมูลสหรายการของภาคีห้องสมุดภาคตะวันตกเฉียงใต้ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประชาสัมพันธ์ให้ห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในภูมิภาคนี้เข้ามามีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลสารสนเทศของตนลงในฐานข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใช้อย่างกว้างขวาง

4. แผนกเอกสารพิเศษ (Special Collections Department)

แผนกเอกสารพิเศษทำหน้าที่รวบรวมและให้บริการเอกสารพิเศษเฉพาะด้าน เช่น เอกสารเกี่ยวกับทะเลสาบในภูมิภาคนี้ เนื่องจากภูมิภาคนี้มีทะเลสาบหลายแห่งที่สวยงามมาก เอกสารเกี่ยวกับชุมชนยุโรป วรรณคดีของกวีชาวเยอรมนีที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

5. แผนกความร่วมมือกับสถาบันต่าง ๆ (Institutional Cooperations Department)

แผนกนี้ทำหน้าที่ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับสถาบันต่าง ๆ (Institutional Cooperations) ในการบันทึกข้อมูลวารสารลงฐานข้อมูลวารสารแห่งชาติ (National Serials Databases-ZDB) ตลอดจนความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับห้องสมุดวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัย อีกหลาย ๆ แห่งในภูมิภาคนี้

สถิติต่าง ๆ (Statistics)

ฐานข้อมูลต่าง ๆ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ มีสถิติที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. สถิติของฐานข้อมูลโคอาล่า (The OPAC of the University of Constanz Library-KOALA)
   - หนังสือประมาณ 1,604,787 เล่ม
   - วารสารมากกว่า 23,000 รายชื่อ
   - สื่ออื่น ๆ เช่น ฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม วิดีโอ เทป สไลด์ ฯ ประมาณ 43,017 รายชื่อ

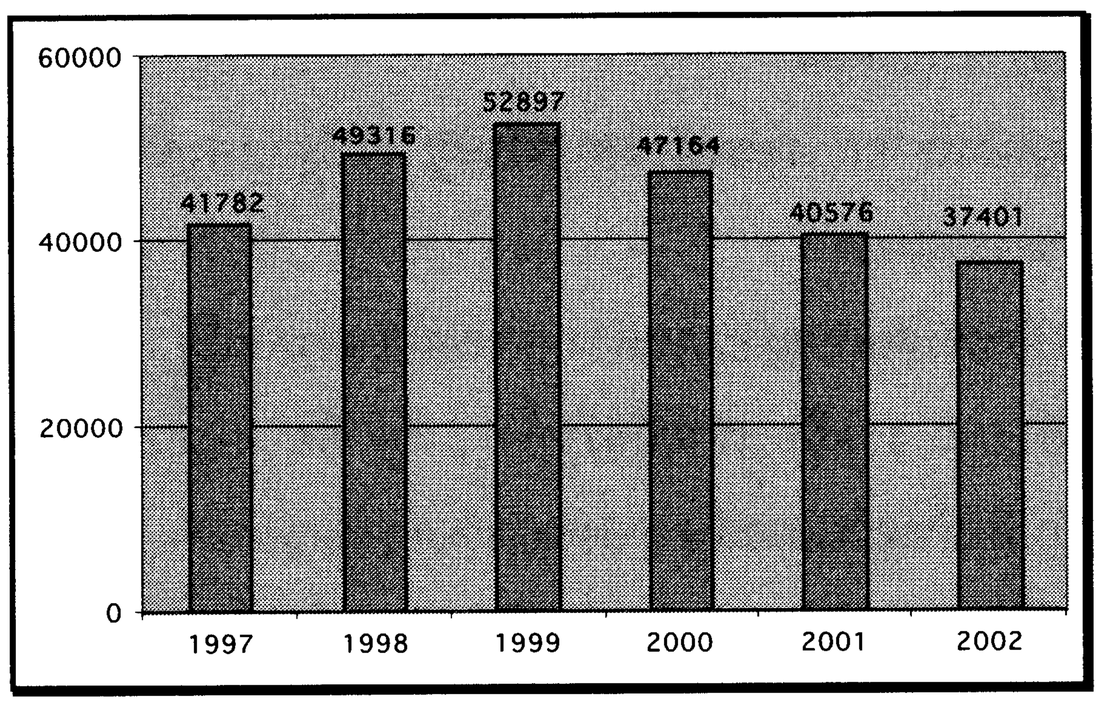

แผนภูมิแสดงตัวเลขการสั่งซื้อหนังสือและวารสาร (เล่ม, ฉบับ/ปี)

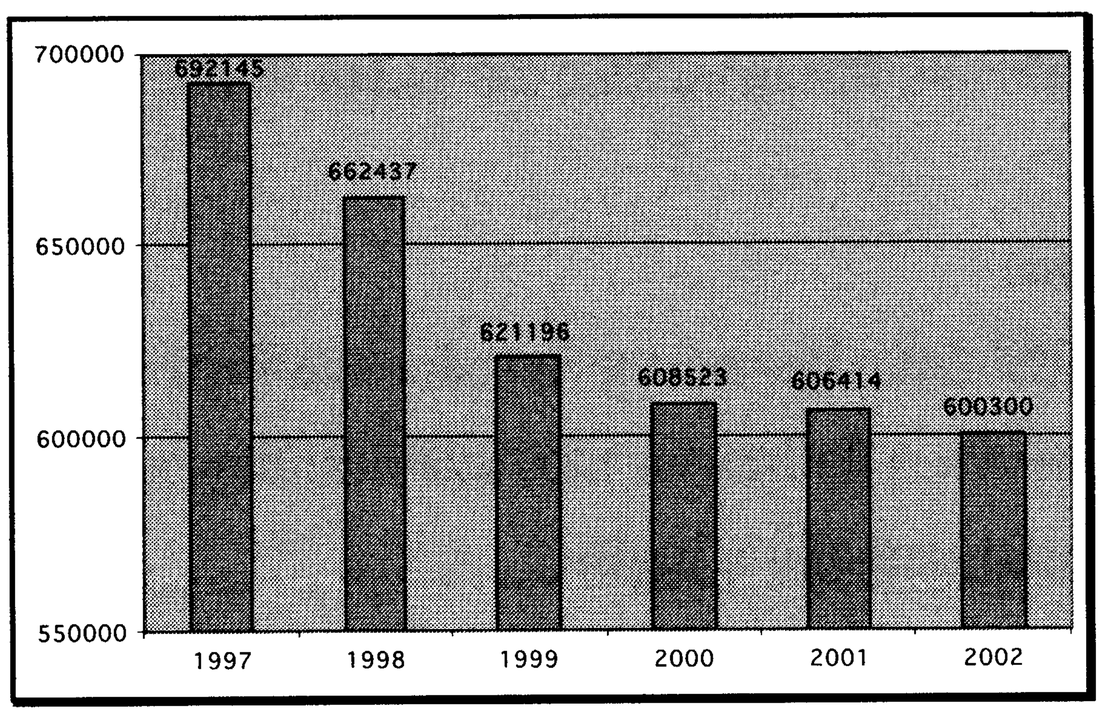

แผนภูมิแสดงจำนวนการใช้หนังสือและวารสาร (ครั้ง/ปี)

2. สถิติของฐานข้อมูลสหรายการของภาคีห้องสมุดภาคตะวันตกเฉียงใต้ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (The Union Catalogue of the South-West German Library Consortium-SWB)

- หนังสือและวารสารประมาณ 8,000,000 ชื่อเรื่อง หรือประมาณ 22,000,000 เล่ม จากห้องสมุดมากกว่า 1,000 แห่ง
- เอกสารฉบับเต็ม (Full Text Documents) มากกว่า 90,000 ชื่อเรื่อง

3. สถิติของฐานข้อมูลสหรายการของภูมิภาคเลค คอนสแตนซ์ (Union Catalogue of the Lake Constance Region-Regio Kat)

- สหรายการจากสื่อสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุดในภูมิภาคเลค คอนสแตนซ์ มีประมาณ 260,000 รายชื่อ

4. สถิติของฐานข้อมูลสหรายการออนไลน์ของภาคีห้องสมุดบาวาเรียน (Online Union Catalogue of the Bavarian Library Consortium-BVB)

- สหรายการออนไลน์สื่อสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ของภาคีห้องสมุดบาวาเรียนประมาณ 9,000,000 ชื่อเรื่อง หรือ 19,000,000 เล่ม

5. สถิติของฐานข้อมูลสหรายการของห้องสมุดในรัฐ 7 รัฐ ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Union Catalogue of Seven German States-GBV)

- สหรายการจากสื่อสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุดในรัฐ 7 รัฐ ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประมาณ 9,000,000 รายชื่อ (รายชื่อรัฐทั้ง 7 รัฐ คือ เบรเมน (Bremen) ฮัมบวร์ก (Hamburg) เมคเคลนบวร์ก-ฟอร์พอร์มเมอล์น (Mecklenburg-Vorpommern) นีเดอซัคเซน (Niedersachsen) ซัคเซน-อันเฮาท์ (Scahsen-Anhalt) ชเลสวิค-โฮลชไตนน์ (Schleswig-Holstein) ธัวริงเงน (Thuringen)

6. สถิติของฐานข้อมูลของภาคีห้องสมุดโอแพคทางตอนเหนือของแม่น้ำไรน์-เวสท์ฟาเลีย (Consortial OPAC of North Rhine-Westphalia-HBZ)

- สหรายการออนไลน์สื่อสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ของภาคีห้องสมุดโอแพคทางตอนเหนือของแม่น้ำไรน์-เวสท์ฟาเลีย มีประมาณ 7,900,000 ชื่อเรื่อง หรือประมาณ 16,400,000 เล่ม

ผู้ใช้บริการ (Patrons)

ห้องสมุดให้บริการผู้ใช้ที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ประมาณ 8,100 คน นอกจากนี้ยังให้บริการผู้ใช้จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อีกประมาณ 1,700 แห่ง ทั้งที่เป็นสถาบันการศึกษาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสถาบันการศึกษาของประเทศอื่น ๆ ในยุโรป

การให้ยืมและการยืมระหว่างห้องสมุด (Interlibrary Borrowing and Lending)

ห้องสมุดมีบริการยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด (Interlibrary Loan) เพื่อเป็นการแบ่งปันกันใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีทั้งการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ให้ห้องสมุดอื่นยืมทรัพยากรสารสนเทศ (Interlibrary Lending) และห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ยืมทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดอื่น ๆ มา (Interlibrary Borrowing) โดยมีแผนภูมิสถิติย้อนหลัง 6 ปีดังต่อไปนี้

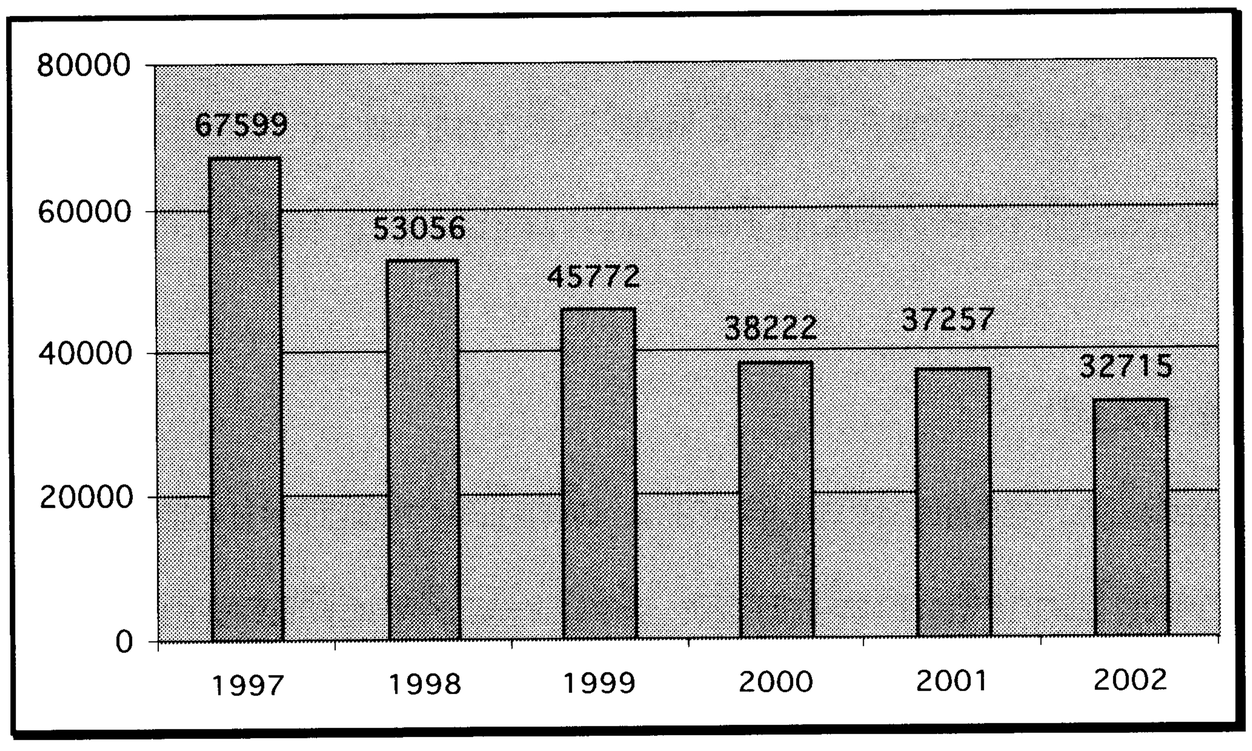

แผนภูมิแสดงจำนวนเล่มที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ให้ห้องสมุดอื่นยืมทรัพยากรสารสนเทศ (Interlibrary Lending)

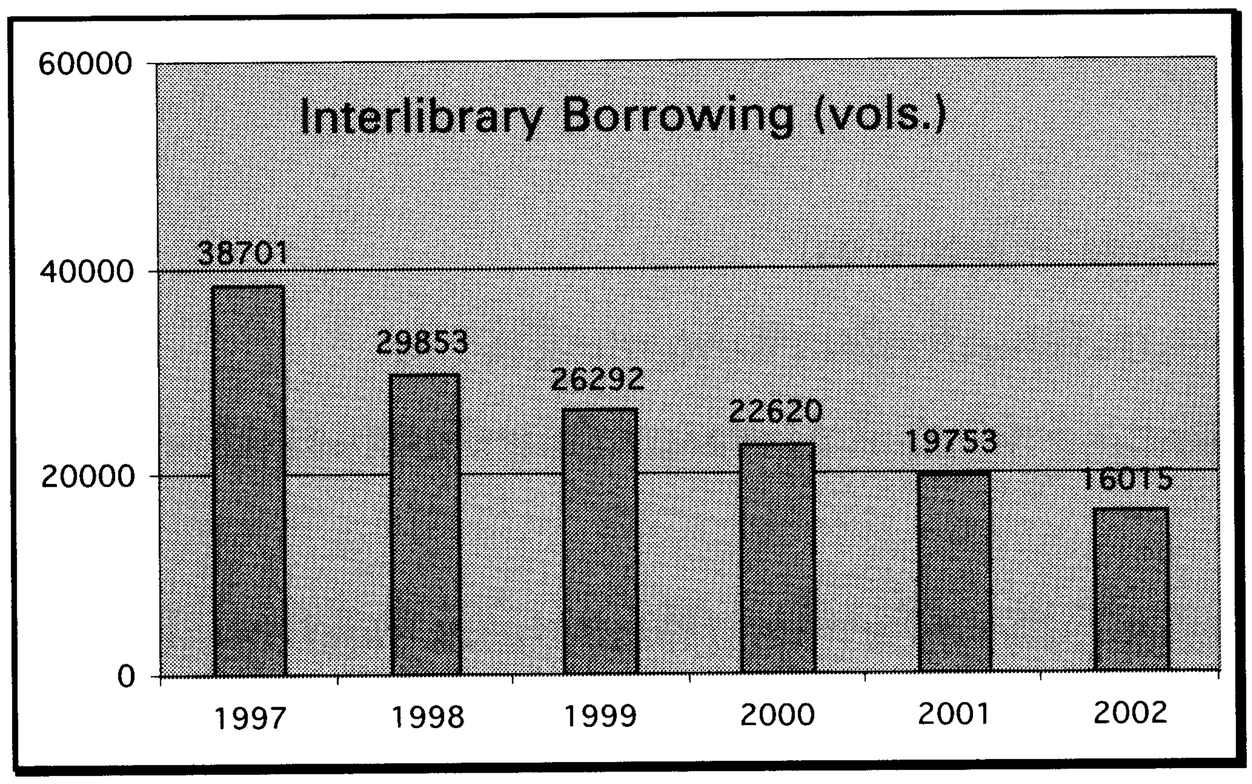

แผนภูมิแสดงจำนวนเล่มที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ยืมทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดอื่น ๆ มา (Interlibrary Borrowing)

การจัดส่งเอกสาร (Document Delivery)

จากการที่ห้องสมุดมีบริการยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด ห้องสมุดจึงต้องมีการส่งแบบฟอร์มคำร้องขอยืม หรือขอทำสำเนาไปยังห้องสมุดที่มีทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการ ผู้ใช้จะได้รับทรัพยากรสารสนเทศภายในระยะเวลาประมาณ 2-3 สัปดาห์ ทั้งนี้ผู้ใช้ต้องชำระค่าบริการ 3 ดอยซ์มาร์ก (Deutche Mark-DM)

กรณีที่ผู้ใช้ต้องการทรัพยากรสารสนเทศเร่งด่วน ห้องสมุดก็มีบริการส่งอย่างเร่งด่วนภายในระยะเวลา 24-72 ชั่วโมง โดยผู้ใช้ต้องชำระค่าบริการดังนี้

1. การส่งบทความทางคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้พิมพ์เอง คิดค่าบริการขั้นต่ำ 5 ดอยซ์มาร์ก
2. การพิมพ์บทความลงกระดาษส่งให้ผู้ใช้ คิดค่าบริการขั้นต่ำ 8 ดอยซ์มาร์ก
3. การยืมหนังสือและบริการส่งให้ด้วย คิดค่าบริการขั้นต่ำ 13 ดอยซ์มาร์ก

จำนวนบุคลากร (Staff)

ปัจจุบันห้องสมุดมีนโยบายลดจำนวนบุคลากร เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการจัดการห้องสมุด ดังจะเห็นได้จากตัวเลขจำนวนบุคลากรของห้องสมุดที่ลดลงทุกปี ทั้งนี้ห้องสมุดมีการจ้างบุคลากรช่วยงานเป็นบางเวลาด้วย

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
117.5	116	113	110.5	108	105.5	103

ข้อมูลจำนวนบุคลากรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ที่ลดลงทุกปี

กิจกรรมพิเศษ (Special activities)

ห้องสมุดได้จัดกิจกรรมพิเศษเพื่อเป็นการบริการแก่ผู้ใช้ เช่น

1. การนำชมห้องสมุดสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ในสองสัปดาห์แรกของทุก ๆ ภาคการศึกษา
2. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดเพื่อช่วยในการค้นคว้า
3. การจัดบรรยายในชั้นเรียนให้กับนักศึกษาคณะต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาด้านสารสนเทศศาสตร์โดยบรรณารักษ์ชำนาญการ
4. การจัดทำบรรณานุกรมสารสนเทศเฉพาะภูมิภาคเลค คอนสแตนซ์ (Bibliography of the Lake Constance Region)

5. การจัดทำฐานข้อมูลโคอาล่า มิได้มีแต่รายการสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์เท่านั้น แต่ยังรวบรวมรายการสารสนเทศของห้องสมุดอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ไว้ด้วย เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน

6. การจัดทำระบบจัดเก็บสิ่งพิมพ์ออนไลน์ (Online Publication and Storage-KOPS) ให้บริการเฉพาะผู้ใช้ที่เป็นบุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์เท่านั้น เพราะผู้ใช้สามารถสั่งพิมพ์สารสนเทศที่ตนต้องการได้ทันที เช่น บทความวารสารฉบับเต็ม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

7. การจัดทำรายการอิเล็กทรอนิกส์ของภูมิภาคเลค คอนสแตนซ์ (The Electronic Catalogue of the Lake Constance)

8. การจัดทำวารสารห้องสมุดชื่อ บิบลิโอเทค อัคทูเอล (Bibliothek Aktuell-BA) โดยกำหนดออกปีละ 2 ฉบับ

9. การจัดนิทรรศการห้องสมุดประมาณปีละ 6 ครั้ง

10. การหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนกิจการของห้องสมุดและงานศิลปวัฒนธรรมในภูมิภาคนี้ โดยแหล่งเงินทุนดังกล่าวมาจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Publications-E-publications)

ทรัพยากรสารสนเทศที่น่าสนใจอีกกลุ่มหนึ่งของห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ก็คือ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้ที่เป็นนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยสามารถออนไลน์สั่งพิมพ์ได้ทันที คือ

1. สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ แบบทดสอบของสาขาวิชาต่าง ๆ โครงการในแต่ละภาคการศึกษาของนักศึกษา วารสารที่จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์

2. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับเต็ม ที่ห้องสมุดบอกรับเป็นสมาชิก (http://www.ub.uni-konstanz.de/)

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม (The Bibliotheksservice-Zentrum-BSZ)

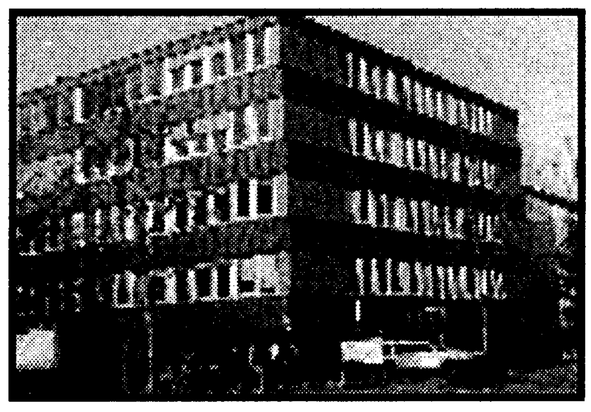

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม เป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรวบรวมและจัดการฐานข้อมูลสหรายการของสื่อสารสนเทศให้กับห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และหอจดหมายเหตุ ในภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Regional Union Calogue in South Western Germany) ห้องสมุดแห่งนี้ไม่มีการรวบรวมและจัดเก็บต้นฉบับเอกสารสารสนเทศทุกประเภท แต่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญคือ

1. สร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในภาคตะวันตกเฉียงใต้ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Sudwestdeutscher Bibliotheksverbund-SWB)

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม ดำเนินการด้านการพัฒนาและบำรุงรักษาฐานข้อมูลของภาคีห้องสมุดภาคตะวันตกเฉียงใต้ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ฐานข้อมูลนี้เกิดขึ้นด้วยความร่วมมือของห้องสมุดจำนวน 1,200 แห่ง ในบาเดน วัวล์ทเทมแบก (Baden-Württemberg) พฟลาวซ์ (Pfalz) ซาลัน (Saarland) ซัคเซน (Sachsen) ผู้ใช้สามารถออนไลน์เข้ามาสืบค้นรายการบรรณานุกรมได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ประกอบด้วยบรรณานุกรมของหนังสือ วารสาร แผ่นปลิว รายงานการประชุมสัมมนา สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย บทวิจารณ์ แผนที่ โน้ตดนตรี วรรณกรรมที่มีชื่อเสียงของโลกด้านเทววิทยา โลกตะวันออกในยุคโบราณ ศิลปะ ดนตรี โบราณคดี กฎหมาย อาชญาวิทยาในหลายหัวเรื่องและหลากหลายภาษา ตั้งแต่ศตวรรษที่ 15-ปัจจุบัน ตลอดจนรายการบรรณานุกรมจากสื่อโสตทัศนูปกรณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประมาณ 10,000,000 รายการ หรือประมาณ 29,000,000 ชิ้น ที่ห้องสมุดทุกแห่งมีอยู่

2. เป็นศูนย์กลางของรายการทรัพยากรสารสนเทศในบาเดน วัวล์ทเทมแบก (Zentralkatalog Baden-Wurttemberg-ZKBW)

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม เป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บสหบัตรรายการแบบเดิมในรูปแบบกระดาษของห้องสมุดมหาวิทยาลัย 94 แห่ง ในสตุดการ์ด (Stuttgart) ที่เป็นบัตรรายการของหนังสือและวารสารประมาณ 12,000,000 ชื่อเรื่อง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ยังไม่ได้บันทึกลงฐานข้อมูลในรูปแบบที่สามารถออนไลน์ได้

3. เป็นห้องสมุดดิจิตอล (Digital Library)

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม ทำหน้าที่เป็นเสมือนห้องสมุดดิจิตอลที่ผู้ใช้สามารถออนไลน์เข้าไปดูตำราและสารสนเทศจากสื่อมัลติมีเดียตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995-ปัจจุบันได้ โดยขณะนี้มีประมาณ 130,000 ชื่อเรื่อง ตลอดจนการออนไลน์เข้าไปดูสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ บทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายเหตุอิเล็กทรอนิกส์ ตำราที่เป็นภาษาท้องถิ่น วิทยานิพนธ์ออนไลน์ของมหาวิทยาลัยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (German Theses Online) และวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยซัง กัลเลน ในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ (Electronic Theses of the University of St. Gallen, Switzerland) โดยที่ผู้ใช้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

นอกจากนี้ผู้ใช้ยังสามารถทำรายการยืมระหว่างห้องสมุดได้ด้วยตนเอง โดยใช้ผ่านระบบเวิลด์ ไวด์ เว็บ ระบบสามารถแสดงรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการว่ามีอยู่ที่ห้องสมุดแห่งใดบ้าง ต่อจากนั้นผู้ใช้ก็สามารถกรอกข้อมูลรายการยืมออนไลน์ทางหน้าจอไปยังห้องสมุดที่มีทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการได้ทันที

4. เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่ห้องสมุด (Service for Libraries)

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่ห้องสมุด โดยจัดทำสหรายการสื่อสาร-สนเทศให้กับห้องสมุดทุกแห่งที่เป็นสมาชิกของบิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลรายการต่าง ๆ ให้ทันสมัย การลงรายการตามมาตรฐาน เมื่อปี ค.ศ. 2002 ห้องสมุดสมาชิกแต่ละแห่งสามารถบันทึกรายการสื่อสารสนเทศของตนได้เอง คิดเป็นตัวเลขถึง 78 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้ประโยชน์จากระบบสหรายการระหว่างห้องสมุดที่บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม พัฒนาขึ้น ซึ่งบิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม บันทึกรายการสื่อสารสนเทศให้แก่ห้องสมุดสมาชิกเพียง 22 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น นอกจากนี้ยังจัดทำบาร์โค้ด รวบรวมสถิติต่าง ๆ ฝึกอบรมบุคลากรให้กับห้องสมุดสมาชิกด้วย

5. เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่พิพิธภัณฑ์ (Service for Museums)

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่พิพิธภัณฑ์ โดยจัดทำระบบสารสนเทศพิพิธภัณฑ์ (Museum Information System-MusIS) ให้กับพิพิธภัณฑ์ทุกแห่งในบาเดน วัวล์ทเทมแบก

6. เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่หอจดหมายเหตุ (Service for Archives)

บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาและออกแบบพัฒนาเว็บไซด์ให้กับหอจดหมายเหตุทุกแห่งในบาเดน วัวล์ทเทมแบก

7. โครงการต่าง ๆ ของบิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม

7.1 บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม ให้ความร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งที่ต้องการจัดทำห้องสมุดเสมือนเพื่อการวิจัย (Virtual Research Library) โดยการพัฒนาซอฟท์แวร์ในการเข้าถึงสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการวิจัยของห้องสมุดเสมือนทุกแห่งที่มีความร่วมมือกัน

7.2 บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม มีความร่วมมือกับห้องสมุดวิทยาลัยและห้องสมุดมหาวิทยาลัยในยุโรปเพื่อกำหนดมาตรฐานการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นแบบเดียวกัน

7.3 บิบลิโอเทคเซอร์วิส เซนทรุม จัดทำระบบการเข้าถึงและการจองสื่อมัลติมีเดียทางออนไลน์ให้กับมหาวิทยาลัยคอนสตันซ์ (http://www.bszbw.de/kompakt/quickinfo_engl.html)

สรุป

การจัดการห้องสมุดในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเท่าที่กล่าวถึงข้างต้นยังมิได้เป็นไปในรูปแบบของห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ทุกแห่ง กล่าวคือ ห้องสมุดหลายแห่ง ยังไม่มีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศจากสื่อทั้งหลายให้อยู่ในรูปแบบดิจิตอลทั้งห้องสมุด ยกเว้นที่บิบลิโอเทคเซอวิส เซนทรุม ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ที่ดีแห่งหนึ่ง คือมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการห้องสมุดทั้งระบบ แต่ทั้งนี้บรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศของห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศแห่งอื่น ๆ ก็กำลังพยายามดำเนินการให้หน่วยงานของตนพัฒนาไปสู่รูปแบบของห้องสมุด

อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ห้องสมุดแอปเบย์ของซังกัล ที่ซัง กัลเลน ถึงแม้ว่าจะเป็นห้องสมุดที่สะสมสื่อสารสนเทศในสมัยโบราณ เช่น หนังสือหายากและต้นฉบับตัวเขียน แต่ก็มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจัดการระบบงานห้องสมุด เป็นต้นว่า การทำฐานข้อมูลหนังสือหายากและต้นฉบับตัวเขียน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ การสแกนหนังสือหายากและต้นฉบับตัวเขียนบางเล่มลงฐานข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้ได้มีโอกาสศึกษา และเป็นการสงวนรักษาต้นฉบับเดิมไว้ได้อีกวิธีหนึ่ง หรือหอจดหมายเหตุดิจิตอล ที่อยู่ในสังกัดของหอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ จะเน้นการให้บริการในรูปสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ การสืบค้นข้อมูลจดหมายเหตุด้วยระบบออนไลน์ เป็นต้น

ในด้านการจัดส่งสื่อสารสนเทศทุกประเภทให้ผู้ใช้ (Document Delivery) ห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่กล่าวถึงข้างต้น ส่วนใหญ่มีบริการจัดส่งสื่อสาร-สนเทศให้กับผู้ใช้โดยตรง ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกใช้บริการได้หลายวิธี ทั้งวิธีส่งทางไปรษณียภัณฑ์โดยใช้เวลาตามปกติ หรือใช้เวลาส่งถึงผู้รับภายในระยะเวลา 24-72 ชั่วโมง หรือวิธีการสแกนสารสนเทศผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ให้กับผู้ใช้ได้ทันที ทั้งนี้ต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดส่งในแต่ละวิธีด้วย

สื่อสารสนเทศส่วนใหญ่มีการจัดเก็บแบบชั้นปิด ผู้ใช้อาจจะอยู่ที่บ้านหรือสถานที่แห่งใดก็ได้ และตรวจสอบรายการสารสนเทศที่ตนต้องการโดยการออนไลน์ไปที่ฐานข้อมูล เช่น ผู้ใช้ที่ต้องการหนังสือเกี่ยวกับสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ผู้ใช้ก็สามารถพิมพ์รายการหนังสือที่ต้องการผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ รายการหนังสือดังกล่าวจะถูกพิมพ์และไปปรากฏที่ชั้นปิดที่หนังสือเล่มนั้น ๆ เก็บอยู่ในแต่ละชั้นโดยอัตโนมัติ ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่จะนำรายการหนังสือไปหาตัวเล่มหนังสือที่ชั้นเก็บ และนำรายการหนังสือแนบไปพร้อมกับตัวเล่มหนังสือใส่ในกล่องโลหะที่วิ่งไปตามรางไฟฟ้าไปยังแผนกงานที่ทำหน้าที่บรรจุภัณฑ์เพื่อเตรียมส่งถึงผู้ใช้โดยตรง

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาห้องสมุดในประเทศไทย

1. ด้านหลักสูตรการศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

หลักสูตรการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาก้าวทันเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อห้องสมุดเป็นอย่างมาก อีกทั้งต้องสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการในการที่จะตัดสินใจนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างแยบยลและเท่าทัน โดยไม่ตกเป็นทาสของเทคโนโลยี หรือตกเป็นทาสของประเทศผู้ผลิตเทคโนโลยี

2. ด้านบุคลากร

บุคลากรของห้องสมุดทุกประเภทควรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ แต่ทั้งนี้การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิจารณญาณและความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของสังคมไทยด้วย

หอสมุดแห่งชาติ สมาพันธรัฐสวิตเซอร์-แลนด์ ใช้กล่องโลหะบรรจุหนังสือวิ่งไปตามรางไฟฟ้าไปยังแผนกงานที่ทำหน้าที่บรรจุภัณฑ์เพื่อเตรียมส่งหนังสือถึงผู้ใช้โดยตรง

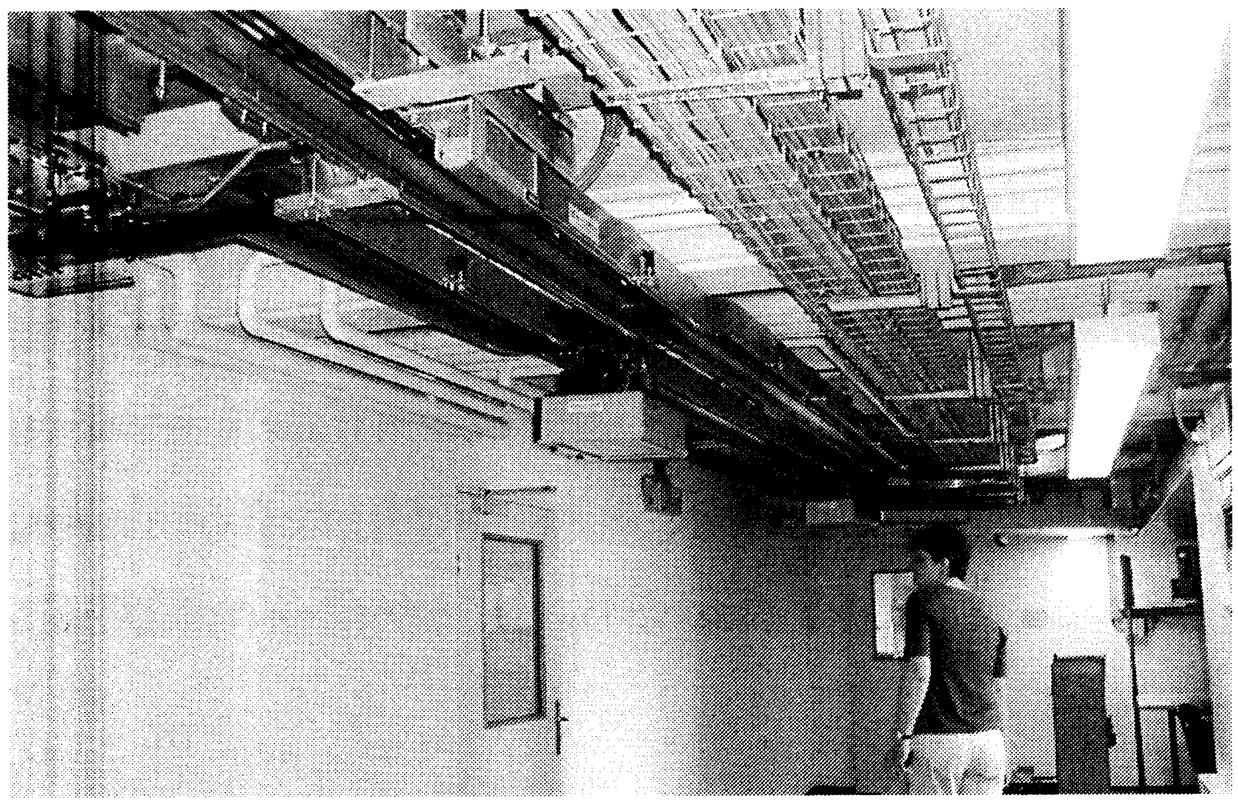

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีซูริคแห่งสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ ใช้กล่องโลหะบรรจุหนังสือวิ่งไปตามรางไฟฟ้าไปยังแผนกงานที่ทำหน้าที่บรรจุภัณฑ์เพื่อเตรียมส่งหนังสือถึงผู้ใช้โดยตรง

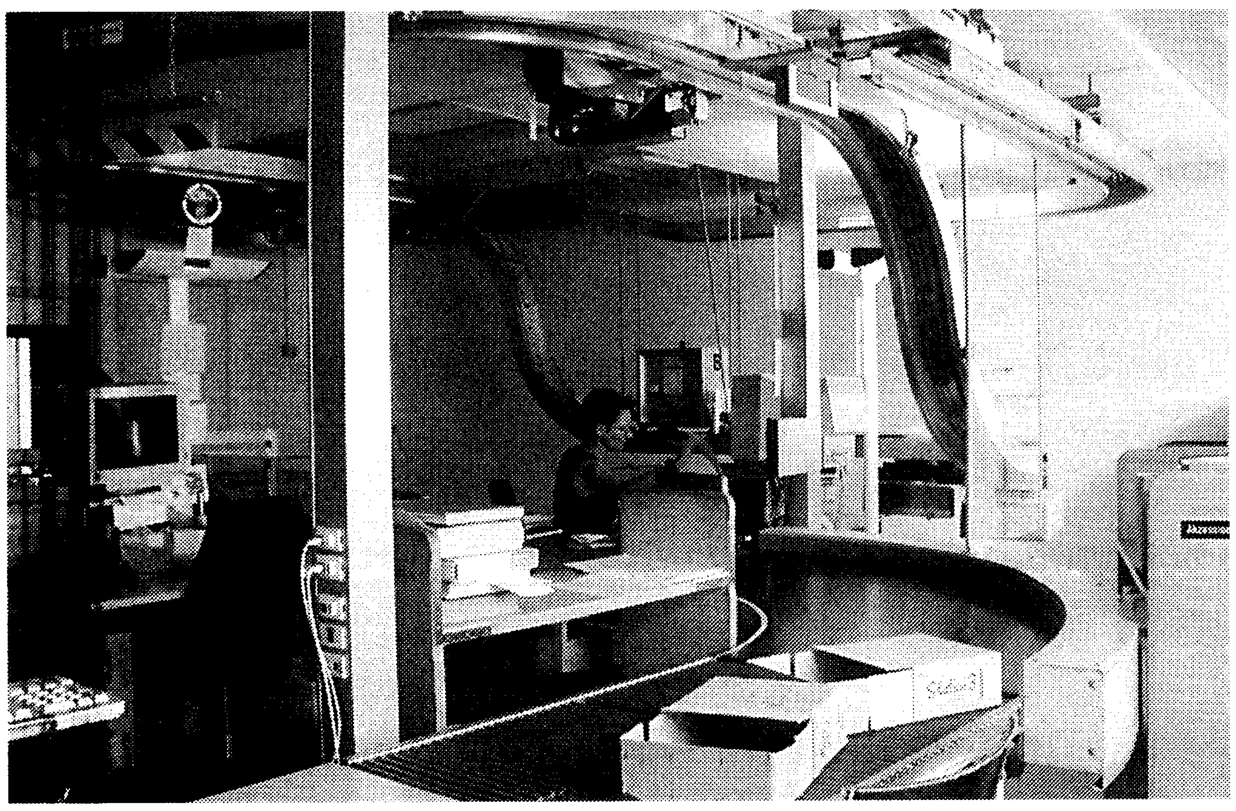

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีซูริคแห่งสมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์ มีแผนกงานที่ทำหน้าที่บรรจุภัณฑ์เพื่อเตรียมส่งหนังสือถึงผู้ใช้โดยตรง

3. ด้านงบประมาณ

ปัจจุบันห้องสมุดหลาย ๆ แห่งทั่วโลกต่างก็ประสบกับปัญหาด้านงบประมาณทั้งสิ้น สมาพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศที่ประชากรของประเทศต้องเสียภาษีให้รัฐในอัตราที่ค่อนข้างสูงมากเมื่อเทียบกับอัตราการเสียภาษีของประชากรในประเทศไทย เงินภาษีส่วนหนึ่งของทั้งสองประเทศถูกนำมาใช้เพื่อการจัดการศึกษาแบบให้เปล่าที่ค่อนข้างมีประสิทธิภาพ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งสำหรับประชากรของประเทศ ห้องสมุดถือเป็นสถาบันบริการสารสนเทศที่สำคัญยิ่งในการให้บริการการศึกษาทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการแก่ประชากรของประเทศ ดังนั้นรัฐจึงค่อนข้างสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาห้องสมุด

ในส่วนของประเทศไทย ในทัศนะของผู้เขียน รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาห้องสมุดให้มากกว่าปัจจุบัน ตลอดจนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรของห้องสมุดโดยเฉพาะงบประมาณสำหรับห้องสมุดประชาชน ซึ่งเป็นสถาบันบริการสารสนเทศในระดับรากหญ้า แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

4. ด้านความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

ห้องสมุดทุกแห่งและทุกประเภทในประเทศไทยควรมีความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือในด้านทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องที่สามารถจะใช้ร่วมกันได้ โดยอาจเริ่มจากห้องสมุดที่มีความพร้อมมากกว่าให้ความช่วยเหลือกับห้องสมุดที่มีความพร้อมน้อยกว่า ในรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการแล้วแต่ความเหมาะสมและข้อตกลงร่วมกัน ความร่วมมือดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงพลังของบุคลากรห้องสมุดที่จะช่วยให้ประชากรของประเทศได้รับการพัฒนาในด้านการได้รับสารสนเทศที่ถูกต้อง เหมาะสม และทันสมัย อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาประชากรของชาติได้ในอีกแนวทางหนึ่ง อีกทั้งช่วยประหยัดงบประมาณของประเทศด้วย

บรรณานุกรม

"Abbey Library of St.Gallen, Switzerland." *<http://www.st.gallen-bodensee.ch/sights/stib01e.htm>*. 12 June 2003.

"The Bibliotheksservice-Zentrum-BSZ." *<http://www.bsz-bw.de/kompakt/quickinfo_engl.html>*. 16 June 2003.

Diederichs, Rainer. "Zentralbibliothek Zurich." *<http://www.zb.unizh.ch/allgem/kennz.htm>*. 19 June 2003.

"Electronic Library : Definition." *<http://www.rmicanada.com/seminar/internetpres/sld017.htm>*. 10 July 2003.

Flury, Theres. Librarian, The Abbey Library of St.Gall. Interview, 10 June 2003.

Hatscher, Petra. Deputy Director, University of Konstanz Library. Interview, 16 June 2003.

International Institute for Electronic Library Research. "Electronic Library." *<http://www.iielr.dmu.ac.uk/Documents/defin.htm>*. 30 June 2003.

Jochum, Uwe and Meyer, Christine. "Bibliothek der Universitat Konstanz." *<http://www.ub.uni-konstanz.de/>*. March 2003.

Keller, Alice. Librarian, ETH Bibliothek Zurich. Interview, 20 June 2003.

Mallmann-Biehler, Marion. Director, Bibliotheksservice-Zentrum. Interview, 16 June 2003.

"Network of Libraries and Information Centers in Switzerland." *<http://www.nebis.ch/index_e.html>*. 12 June 2003.

Rod, Jean-Marc. Responsible de la section des services publics, Swiss National Library. Interview, 23 June 2003.

"Swiss Federal Institute of Technology Zurich." *<http://www.ethz.ch/default_en.asp>*. 20 June 2003.

"Swiss National Library." *<http://www.snl.ch/e/aktuell/co_front.htm>*. 23 June 2003.

"Zentralbibliothek Zurich." *<http://www.zb.unizh.ch/allgem/kennz.htm>*. 19 June 2003.